

# vipavski glas

KNJIŽNICA VIPAVI

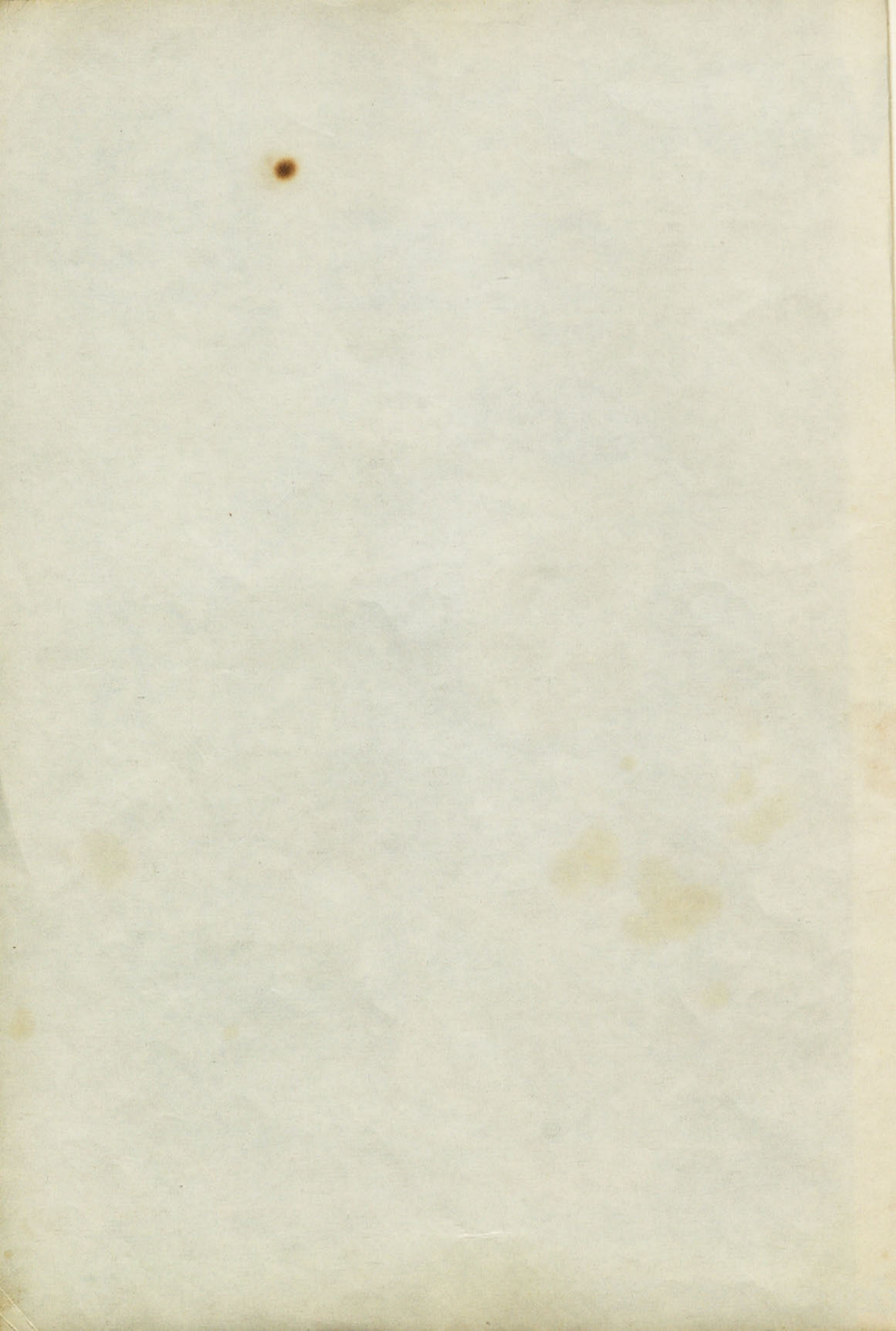


Srečno  
1987



december '86

Št.6



NAMESTO UVODA

SVETILKA OB CESTI

Kaj bi bil človek, če ti je težko  
biti človek? Postani obcestna  
svetilka, ki tiha razseva  
svoj sij na človeka.  
Naj bo, kakor je, ker, kakor je,  
vedno je on s človeškim obrazom.  
Bodi mu dober, temu človeku,  
in nepristranski kakor svetilka,  
ki tiho obseva pijančev obraz  
in vagabundov in študentov  
na cesti samotni.

Bodi svetilka, če ni ti  
mogoče biti človek;  
ker težko je biti človek.  
Človek ima samo dve roki,  
pomagati pa bi moral tisočerim.  
Bodi zato obcestna svetilka,  
ki sveti tisoč veselim v obraz,  
ki sveti samotnemu, blodečemu.  
Bodi svetilka z eno lučjo,  
človek v magičnem kvadratu,  
z zeleno roko znamenja dajoč.  
Bodi svetilka, svetilka,  
svetilka.

Srečko KOSOVEL

VSEM KRAJANOM SREČNO 1987 LETO.

VIPAVA V SREDNJEROČNEM PLANU 1986 - 1990

V letu 1985 so bili sprejeti v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti in v skupščini občine Ajdovščina plani za naslednjih pet let. Več sej in posvetov je bilo potrebno, da sta se izoblikovali dve nujno potrebni gradnji v Vipavi, ki sta sedaj kot prioritetni v planu SIS za družbene dejavnosti občine Ajdovščina.

Na prvem mestu je obnova Zdravstvene postaje v Vipavi. Prvotni predlog je bil, da se dozida prostore pri stavbi, kjer je sedaj otroški dispanzer, vendar se je pokazalo, da je bolj smotrno temeljito obnoviti sedanje prostore Zdravstvene postaje v Vipavi v pritličju in v prvem nadstropju tudi prostore sedanjega stanovanja. Za pripravo načrtov in drugih del je bil imenovan gradbeni odbor v naslednjem sestavu:

LEMUT Silvester-TOVD Predelava	VIPIC dr. Bojan-ZP Vipava
PRINCES Ivan-KS Vipava	ŽUŽEK dr. Rajko, ZD Ajdovščina
ČERKVENIK Aleksander-Vipava 254	PELICON Rafael - SO Ajdovščina

Načrti in finančna konstrukcija stroškov so bili izdelani v prvi polovici meseca decembra 86. Tako je vse pripravljeno za razpravo na skupščinah.

Na drugem mestu je dograditev Osnovne šole Vipava. Predstavniki krajevnih skupnosti šolskega okoliša OŠ Vipava so se dne 29/1-1986 v večini izjasnili, da je bolj smotrno nadaljevati z gradnjo pri novi šoli, kakor adaptirati staro šolo za potrebe pouka. Tako je predvideno, da se bi v letih 1987 in 1988 gradila 2. faza v obsegu 1040 m<sup>2</sup>. S tem se bodo pogoji pouka v osnovni šoli Vipava zelo izboljšali.

Del sredstev za Zdravstveno postajo in Osnovno šolo v Vipavi bo potrebno zbrati s samopriskom v krajevnih skupnostih, ker se v sedanjih razmerah po zakonu ne sme graditi negospodarskih objektov brez soudeležbe krajanov.

Občinska samoupravna interesna skupnost bo izvedla obnovo asfalta od Zavoda Janka Premrla Vojka skozi Vipavo do mosta čez Belo v dolžini 1000 m in obnovila bo del kanalizacije - oboje ob soudeležbi KS Vipava. Zgradila bo most za pešce čez reko Vipavo pri Zavodu JPV in sofinancirala gradnjo povezovalnega kanala Vipava - Ajdovščina za čistilno napravo. Sredstva za povezovalni kanal bo prispevala tudi OVS Soča Nova Gorica. Iz teh sredstev bo zgrajen tudi zadrževalnik v zg. Vipavski dolini na Močilniku.

Plan kmetijske zemljiške skupnosti občine Ajdovščina predvideva:

- namakanje polja Log - Zemono	584 ha,
- " Vipavskega polja	140 "
- agromelioracijo Lipe	40 "
- " Nanoške gore	250 "
- " Abram - Blažon	40 "

Razširitev telefonske centrale v Vipavi za loo številk je bila vplačana na dan 26/7-1985. Material je prispel v celoti v Vipavo v drugi polovici novembra 1986. Po obljubah direktorja PTT Nova Gorica tov. Staneta KOGOJ se bo pričelo z montažo v drugi polovici meseca decembra 1986.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ajdovščina bo v Vipavi obnovila in zgradila naslednja stanovanja:

Leta 1987 prenova stavbe št. 155 (Možetova hiša)	8 stanovanj
Leta 1989 " " št. 62 (stara klet)	3 "
Leta 1990 " " št. 201 (grad)	8 "
novi blok	8 "

Krajevna skupnost je dala še več drugih predlogov kot so:

- gradnja nove stavbe za POŠTO, ki je v zazidalnem načrtu VIPAVA CENTER predvidena poleg nove banke,
- gradnja mosta za pešce čez hudournik Bela,
- temeljita obnova kanalizacije v Vipavi,
- ureditev prenočišč v GOSTIŠČU VIPAVA, ureditev PODSKALE,
- trgovina jestvin v novem naselju,
- zamenjava dotrajane električne napeljave in postavitve novih svetil.

Od gornjih predlogov bo v najkrajšem času realizirana zamenjava dotrajane električne napeljave NA HRIBU in postavitve novih svetil v naselju PODGRADIŠČE, NA PRODU in ZEMONU s sredstvi občinske samoupravne komunalne skupnosti, Krajevne skupnosti Vipava in ob soudeležbi krajanov.

Ivan PRINCES

INFORMACIJA O OBISKU PREDSTAVNIKOV DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ IN  
SKUPŠČINE OBČINE AJDOVŠČINA

Dne 6/11-1986 so krajevno skupnost Vipava obiskali predstavniki družbenopolitičnih organizacij in Skupščine občine Ajdovščina.

S strani krajevne skupnosti Vipava so bili vabljeni člani sveta KS, člani predsedstva KK SZDL, člani sekretariata OO ZK, člani predsedstva OOZB Vipava in člani predsedstva OO ZSMS Vipava.

TEME RAZGOVORA SO BILE:

1. Analiza delovanja družbenopolitičnih organizacij v KS Vipava,
2. Tekoča problematika in razreševanje le-te v KS Vipava,
3. Srednjeročni plan občine Ajdovščina.

Čeprav so bile vse tri teme zanimive vsaka po svoje se bom zaradi pomembnosti v nadalje omejil na srednjeročni plan občine Ajdovščina. V ta srednjeročni plan občine smo uspeli Vipavci dokazati, da sodijo adaptacija - obnova obstoječega zdravstvenega doma v Vipavi, nadaljevanje izgradnje osnovne šole (II. faza). Ta dva objekta sta tudi dobila prednost in sedita med 5 prioritetnih (prednostnih) objektov občine Ajdovščina. Nadalje povezovalni kanal Vipava - Ajdovščina, ureditev PTT objekta in telefonije v Vipavi, ureditev kanalizacije (Šlezenc) sprejem urbanističnega in zazidalnega načrta itd.

Zbir želja: porečete. Da mogoče. Res smo imeli Vipavci te ali vsaj del teh potreb že v prejšnjih planih. Toda res je tudi, da nikdar doslej nismo tako enotno zagovarjali potrebo po uresničitvi le teh. Upam, in trdim, da je tudi pripravljenost "občinskih mož" k realnemu razreševanju v okviru možnosti velika. Časi so čudni, zares ne lahki toda kdaj pa je bilo lahko.

Vipavci so zato ima zgodovina kaj povedati vedno znali reševati svoje probleme. V Vipavi se je marsikaj zgradilo "s samoprispevkom" npr. cerkev, šolo, vinarsko zadrugo, združni dom, ki so bili v svojem času in so še sedaj v ponos kraju. Tudi vodovod, kanalizacija in v zadnjem času asfaltacija ulic je bila deležna vsaj 50 % udeležbe krajanov. Samoprispevka klasičnega zglasovanega na referendumu res še nismo imeli. Toda če hočemo uresničiti naše potrebe po ureditvi zdravstvenega doma, šole se s samoprispevkom vsaj trenutno tako kaže ne bomo mogli izogniti. Naš delež - samoprispevek je celo zakonsko nujen. Za začetek adaptacije tako zdravstvene postaje kot dograditve osnovne šole. Vipavci imamo tako enkratno priliko, da del samoprispevka namenimo tudi za razrešitev prostorskih problemov svojih društev in aktivov in nenazadnje tudi "uprave KS". V mislih imam staro osnovno šolo, ki bi se jo dalo, če ne drugače, pobarvati in usposobiti za potrebe kraja in krajanov. Kajti Vipava za normalno delovanje vseh društev, zborov, klubov, aktivov potrebuje razrešeno prostorsko problematiko. Iluziorno je mišljenje, da nam bodo drugi razreševali naše probleme. Le sami s skupno voljo in odpovedjo lahko kaj uresničimo. Zato menim, da so predstavniki DPO in SO Ajdovščina na tem razgovoru lahko dobili vtis, da smo Vipavci pripravljeni sodelovati, ne glede na to kako se bodo odločili po drugih KS. Seveda pa bo potrebno še ogromnih priprav od načrtov do deleža, ki ga bo moral prispevati vsak krajan Vipave.

## VOLITVE V SAMOUPRAVNE ORGANE KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA

V mesecu januarju 87 poteče mandat organom in funkcionarjem tudi v naši krajevni skupnosti. Vsaka KS posebej ima določen potek 4 letnega mandata, pač glede na določila svojih temeljnih aktov (statut krajevne skupnosti), ki se ga je potrebno državi.

Predsedstvo OK SZDL Ajdovščina je sicer priporočalo že spomladi časovno uskladitev z na novo izvoljenimi delegati v občinsko skupščino in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, KK SZDL Vipava pa je sklenila, da za tako odločitev ni razloga, je pa izpeljala evidentiranje in pripravo predlogov za oblikovanje organov ter kadrovske predloge za nosilce vodilnih funkcij v KS Vipava.

Nosilce teh aktivnosti v KS je namreč KK SZDL pri tem pa je potrebno sodelovanje ostalih DPO in organov ter vodstev. Katere organe v KS je potrebno oblikovati:

### 1. SKUPŠČINA KS:

To je najširši samoupravni delegatski organ KS. Skupščina ima svojega predsednika. Sestava skupščine KS Vipava: skupščino šteje 61 članov.

- a. 23 delegatov voljenih z zbora krajanov,
- b. 28 del imenovanih od DPO in društev, 3 delegati JLA,
- c. 10 del imenovanih od OZD in skupnosti za območje KS.

Mandatna doba traja štiri leta. Skupščina se sestaja le nekajkrat letno in takrat oblikuje najpomembnejše odločitve in dogovore.

### 2. SVET KS

Svet KS je kolektivni izvršni organ skupščine KS. Predsednika in člane KS izvoli skupščina KS, na podlagi kandidatne liste in jo predlaga KKSZDL Vipava. Svet KS Vipava šteje 11 članov. Za neposredno izvajanje programa dela KS lahko ustanovi svet KS stalne inčasne komisije.

### 3. Poravnalni svet:

Ta organ nastopa kot samoupravno sodišče v KS. Ima predsednika in dva člana in namestnika.

### 4. Svet potrošnikov:

Ta organ se ustanovi kot neposredna oblika za uresničevanje zavarovanja koristi potrošnikov - krajanov KS Vipava. Pri nas šteje svet potrošnikov 11 članov.

**PREDLOGI:** Za sestavo organov in nosilci funkcij v KS Vipava bodo pred zborom krajanov objavljeni na oglasni deski KS Vipavaž

REHAR Ivan

## VIPAVCI, ČE VAS KAJ TEŽI, PIŠITE NAM!

Naj bo to prispevek na ta naslov.

Verjetno bi bilo zanimivo, če bi vsaj okvirno objasnili tudi finančni del naših "Vipavskih trgatav", saj okvirno, kakor tudi gostovanje Ljubljanske Opere in Baleta. Če namreč organizira Vipavsko Turistično društvo te prireditve, bi se moral finančni uspeh videti na samem izgledu Vipave za enkrat ga še nikjer ne vidimo. Saj pri teh prireditvah ne gre samo za kulturo, marveč tudi za ekonomijo, ki bi se kraju Vipava morala pokazati oz. obrestovati. Morda pa se, le da Vipavcem ta informacija ni znana. Vloženo delo ne more biti samemu sebi namen. Zato pišite kaj tudi o teh stvareh, da bodo krajanji dovolj dobro informirani in ne bodo mogli nič "šinfati".

September 1986, pripombo vzemite kot dobro namerno, čeprav bo brez podpisa, ki končno niti ni važen.

### SPOŠTOVANI ANONIMNEŽ!

Tokrat na vaše pismo izjemoma odgovarjamo (v bodoče na anonimna pisma ne bo odgovorov), ker se zdi, da Vipavce resnično žuli Turistično društvo. Potrudili smo se obiskali člane TD in jih povprašali, kje se delo društva pozna v kraju samem.

TD je v prvi vrsti društvo, kjer vsi člani delajo ljubiteljsko, kar pomeni, da niso plačani za delo, ne dobijo povrnjenih stroškov za bencin, ki ga za delo društva porabijo, niti za telefonske razgovore, ki jih člani opravljajo na svojih domačih telefonih niti za ostale stroške, ki nastanejo ob tem delu. Delo TD je zasnovano na ideji čim bolj turistično popularizirati kraj, da bi ga spoznali po naši domovini, da bi ga domači in tudi gosti obiskovali, prinesli v kraj življenje in seveda tudi na "ekonomijo" kot vi spoštovani anonimnež to imenujete.

Resnično! delo TD se ne pozna na pobeljenih hišnih fasadah (zato obstajajo uradne institucije in ne društva), verjetno pa mnogo krajanov misli, da bi se moralo. Delo društva se tudi ne pozna na komunalni ureditvi kraja, asfalt. cest, zamenjava razbitih in pregorjenih žarnic javne razsvetljave, čiščenje kraja. Tudi za to obstajajo uradne institucije, ki jih vsi krajanji pošteno plačujemo. Mogoče pa vi, dragi anonimni pisec mislite, da bi moralo urediti vse te pomanjkljivosti TD. Počasi boste začeli razmišljati, da bi TD morali iz dobička, ki naj bi ga imelo kupiti krajanom tudi cvetlične lončke za okras na oknih. Na tak način bi se finančni "uspeh TD" res videl in to v pravem pomenu besede.

Tako pa stvar resnično izgleda. Ali ste kdaj pomislili, da smo naš kraj z delom in kulturnimi prireditvami istrgali dolgemu času, ki se je leta vlekel po Vipavi, da si se vprašal ali tu ne živijo več ljudje, ali se ne znajo več zabavati, ali ne znajo več uživati v glasbi, plesu, gledališču ...? Ste kdaj pomislili, da so vsi gostje, ki so prišli gledati NABUCO ponesli v svet samo pohvalno o Vipavcih in o prekrasnem ambientu kjer se je opera izvajala. Finančni uspeh? Izvedbo opere je morala finančno podpreti Kulturna skupnost Slovenije in delovne organizacije. Kar se dela tiče so pa delali skoraj vsi krajanji tudi to je uspeh, mar ne?

Tudi namen "vipavske trgatve" ni grabljenje denarja na kup. Desetdnevne kulturne prireditve so privabile ogromno obiskovalcev, ki širijo o Vipavi dober glas, govorijo o njej o Vipavcih, kaj zmorejo in kako so delovni. O kraju samem se je pisalo v časopisih, govorilo po radiu in televiziju. Vipava se je na tak način izvlekla iz sive puščobe v živ kraj o katerem se govori, pa ne samo to TD se pogovarja s predstavniki občine glede gostinstva v kraju, z območno vodov. skup. za očiščenje izvirov reke Vipave, radi bi izdali razglednice Vipave uredili enoten izgled in sprehajalne poti.

Tudi na tak način se lahko delo TD pozna, na izgledu Vipave, ki se ga sicer ne vidi, se ga pa še kako čuti. Upamo, da bo še naprej čimveč Vipavcev sodelovalo pri društvu in na tak način pomagalo kraju, da bo živel in dihal.



## PROTESTANTIZEM V VIPAVI

Sedaj, ko se počasi končuje tako imenovano Trubarjevo leto, je prav, da tudi v našem glasilu spregovorimo o tem nekaj besed.

Leta 1517 je Martin LUTER, duhovnik iz Wittenberga na Nemškem, napisal znane teze o reformi cerkve in tako začel novo gibanje, ki ga imenujemo reformacija ali protestantizem. LUTER in njegovi somišljeniki so se zavzemali za preprosto, revno cerkev, ki bi bila bližja vernikom. Zavzemali so se za to, da bi vsak preprost vernik lahko bral Sveto pismo v lastnem jeziku. Zato pa je bilo potrebno ljudi naučiti brati in prevesti Biblije v nacionalne jezike.

Protestantizem se je kljub nasprotovanju cerkvenega vodstva in posve-tnih vladarjev hitro širil. Najbolj se je utrdil v Nemčiji, v severno-evropskih deželah, v Švici, Angliji in drugod na zahodu. Zelo hitro je prišlo novo gibanje tudi v slovenske dežele. Najprej se je pojavilo na dvoru tržaškega škofa Bonoma, kjer je delal tudi mladi TRUBAR. Ko je TRUBAR v začetku 30-ih let 16. stoletja prišel v Ljubljano, je tu dobil vrsto somišljenikov in kmalu postal gonilna sila slovenske reformacije. Zaradi nasprotovanja deželnih knezov so se b morali TRUBAR in njegovi sodelavci leta 1548 umakniti na Nemško, kjer so nadaljevali s svojim delom. Tu sta leta 1550 tudi izšli prvi slovenski knjigi ABECEDEARIUM in KATEKIZEM. TRUBAR se je kasneje še enkrat vrnil v Ljubljano, . To je bilo v 60-ih letih, ko je postal superintendent ali nekakšen vodja protestantske cerkve na Slovenskem. To je bil vse do leta 1565, ko je moral ponovno bežati v Nemčijo, kjer je nato živel in delal vse do svoje smrti leta 1586.

Pomen protestantskega gibanja za Slovence ni na cerkvenem področju, saj se protestantizem pri nas ni obdržal, razen v Prekmurju. Reformacija je za nas pomembna čisto iz drugega vzroka. Dala nam je prvo slovensko tiskano knjigo, iz jezika kmetov, preprostega ljudstva je slovenščina ali kakor so jo takrat imenovali - kranjsčina po deželi Kranjski - postala knjižni jezik. Zato se letos tako poudarja pomen Trubarjevega dela in dela njegovih sodelavcev Jurija DALMATINA, ki je prvi prevedel Biblijo v slovenski jezik, Adama BOHORICA in našega rojaka Vipavca Sabastijana KRELJA.

Ker ima naš članek naslov Protestantizem v Vipavi, je prav, da spregovorimo nekaj besed tudi o tem. Kako je prišel protestantizem v Vipavo, ni znano. Verjetno tako, kot se je širil po celi zahodni Evropi: s potujočimi duhovniki, trgovci, študenti, ki so študirali v drugih deželah. Verjetno pa se je v Vipavi ustavil tudi TRUBAR, ko je pridigal v Vipavskem Križu med potjo iz Gorice v Ljubljano l. 1563.

V ZGODOVINI SLOVENCEV, ki je izšla pri Cankarjevi založbi, lahko na strani 293 preberemo: " ... Že sredi 16. st. je prevladal protestantizem tudi v Kranju, Kamniku, Višnji gori, Metliki, Idriji in Vipavi ... " Še več pa lahko preberemo o protestantizmu v Vipavi, predvsem o preganjanju protestantov, v ZGODOVINI SLOVENSKEGA NARODA, ki jo je napisal dr. Josip GRUDEN in je izšla 1910 v Celovcu pri družbi sv. Mohorja. Knjigo ima tudi knjižnica v Ajdovščini. GRUDEN na straneh 742 - 745 zelo podrobno opisuje, kaj se je dogajalo v Vipavi. Tako na začetku piše: "Županija Vipave je bila vtelešena strasburški prošnji na Koroškem, kar je bilo vzrok mnogim naredom v dušnem pastirstvu. Krški prošti v Strasburgu so dobivali dohodke župnije, pastirovanje pa so prepustili slabo plačanim vikarjem, ki so bili poleg tega še tujci. Rodbina LANTHIERI, ki je bila posestnik v Vipavi, je bila naklonjena novi veri. Lovrenca LANTHIERJA je sam TRUBAR imenoval "Nikodema", ker je skrivaj pospeševal luteranstvo. " Skoraj pol stoletja so oblasti preganjale vipavske luterane. Občasno so se ti potuhnili in se naškrivaj zbirali po hišah. Veliko potuhe sta jim dajala brata LANTHIERI, Lovrenc in Janez, ki sta kljub zagroženim kaznim odlašala z izgonom vipavskih luteranov. Najbolj razvpiti luterani v Vipavi so bili SEEPRECHT, DISTL, CIVIDATER, Janez AMIGON, Andrej AMIGON, Andrej PREGL, Ivan MAGAJNA in njegov vodja Vincenc AMIGON - pričeli so graditi tudi lastno pokopališče. Vsi skupaj so vztrajali, dokler ni v začetku leta 1598 vojvoda Ferdinand zagrozil LANTHIERIJEMA z odvzemom posestva in visoko denarno kaznijo, luteranom pa zagrozil z zaporno kaznijo. O tem piše GREDEN tako: " O izvršitvi povelja poroča vikar FORSTNER patriarhu v pismu z dne 3 marca 1598: Ko je prišlo povelje od nadvojvode, da morajo luterani iz dežele, je sklical pl. LANTHIERI 28. februarja vse vipavske luterane v grad in jim prebral ukaz. Stražili so jih vojaki, dokler se niso odločili ali za katoliško vero ali za odhod. Vsi so obljubili prvo, razen šestih, ki jih ni bilo blizu in so že odšli." Po tem dogodku je večina luteranov prestopila v katoliško vero in luteranstvo v Vipavi je hitro pojenjalo. Vsi, ki so se borili proti luteranom, so bili bogato nagrajeni.

Kot lahko vidimo, je bila Vipava pomembno luterantsko središče. V Vipavi ni bilo samo dosti protestantov. Iz Vipave izhajata kar dva protestantska pisca, ker je za tako majhen kraj precej. Vipavec je bil manj znani Matija TROŠT in pa dosti bolj znani Sabastijan KRELJ.

Iz raznih virov prebrala in zapisala

Judita PODGORNIK

SABASTIJAN KRELJ ( 1538 - 1567 )

Sabastijan KRELJ (Sebastianus KRELIUS) se je rodil leta 1538 v Vipavi. O njegovem življenju je znanega malo. Študiral je v Jeni, kjer je prišel pod močan vpliv hrvaškega refomatorja Matije VLAČIČA. Ko je skupaj z VLAČIČEM potoval v Istro, se je KRELJ v Ljubljani seznanil s Primožem TRUBARJEM. Ta ga je povabil, naj ostane v Ljubljani kot njegov pomočnik. KRELJ je ponudbo sprejel. Delal je kot drugi pridigar in poučeval v šoli verouk in "druge dobre umetnosti". Ko je moral TRUBAR 1565 iz Ljubljane, je KRELJ kljub mladosti - star je bil šele 27 let - postal ljubljanski superintendent. Vendar pa tega dela ni mogel dolgo opravljati, saj je bolehal za tuberkulozo in je konec leta 1567 v starosti 29 let v Ljubljani umrl.

Kljub kratkemu življenju je KRELJ zapustil bogato dediščino, morda ne toliko količinsko (dve knjigi) kot vsebinsko. Bil je precej izobražen, poleg latinščine in nemščine je znal tudi grško in hebrejsko, poznal pa je tudi cirilico in glagolico, kar je opazno tudi v njegovih delih.

OTROČJA BIBLIJA vsebuje abecednik, kratek latinsko -slovenski slovarček, petjezični katekizem, pravila poštenega krščanskega življenja in temeljne razlike med protestantizmom in katolicizmom. Na koncu sta bili dodani tudi dve pesmi. Ena je bila KRELJEVA druga pa TRUBARJEVA. Otročja biblija je bila namenjena predvsem šolam. Druga knjiga, POSTILA SLOVENSKA, ki je izšla neposredno pred KRELJEVO smrtjo, pa je vsebovala razlage nedeljskih in prazničnih evangelijev in je bila namenjena tako duhovnikom kot laikom.

Obe knjigi sta prinesli vrsto jezikovnih in pravopisnih novosti. Jezikovno reformo je oprl "na več našiga imena inu jezika ljudi, kir so okuli nas, Dolencer, Istrijane, Vipavce etc., kateri skoraj povsod čistěši slovenski jezik govore kakor mi po Kranju inu Koroški deželi, do pulu nemški." Z reformo je odpravil številne nemške izraze in jih zamenjal s slovenskimi. Njegov knjižnji jezik je bil čistejši in kot tak vzor mnogim kasnejšim slovstvenim delom. KRELJ je bolj natančno kot TRUBAR ločil znamenja za S, Z, C, Š, Ž, Č in uvedel še nekatere spremembe v knjižno slovenščino. Ko je pisal, ni upošteval samo enega krajevnega govora kot TRUBAR, ampak je pobiral izraze iz več narečij in se sploh trudil za čim lepšo in čistejšo slovenščino. KRELJEVIH reform se je oprijel DALMATIN v Bibliji, uzakonil pa jih je BOHORIC v svoji slovnici in jih poznamo pod imenom "bohoričica".

Sabastijan KRELJ je bil človek s širokim razgledom, oster mislec, malo zgovoren, a oster v polemiki. Bil je učen teolog, bolj kakor praktičen družni pastir. Njegova največja zasluga je izpopolnitev pisave in knjižnega jezika. Ker je moral odložiti pero, ko je komaj prav začel delati, lahko trdimo, da bi lahko uspešneje uveljavil svoje jezikovne reforme, kot je to uspelo Dalmatinu in BOHORICU, če bi mu bilo dano daljše življenje.

Iz raznih virov izbrala in zapisala

Judita PODGORNIK

## POPIS STAREJŠIH KRAJANOV

Center za socialno in svetovalno delo Ajdovščina je organiziral popis krajanov, starih nad 65 let. V krajevni skupnosti Vipava je po podatkih Zavoda za statistiko SRS bilo 1/1-1986 200 krajanov te starosti od teh v Vipavi 184, na Zemonu 15, na Nanosu 1. V Vipavi so popis starejših krajanov izvedle v mesecu maju in juniju članice Rdečega križa, sekcije žena in študentke.

Podatki v vprašalniku bodo koristili Centru za socialno in svetovalno delo v Ajdovščini za organizacijo pomoči tistim, ki so potrebni določene oblike pomoči.

Večina krajanov je izjavilo, da trenutno ne potrebuje pomoči. Nekateri pa so le potrebni določene pomoči skupnosti. Denarno pomoč bi želelo 25 starejših krajanov, pomoč v času bolezni bi potrebovalo 9 krajanov, drugo pomoč pri opravljanju raznih del pa tudi 9 krajanov.

Večina popisanih starejših krajanov se ne čuti osamljene, ker živijo skupaj z otroki ali drugimi bližnjimi sorodniki. Tudi vsakodnevno delo jih tako zaposluje, da ne čutijo osamljenosti., 23. starejših krajanov pa je izjavilo, da se čuti tudi osamljene in bi želeli več obiskov sebi enakih, pa tudi mladih. Tudi družabnih srečanj s starostniki in z mladino si nekateri želijo.

Vse te želje so bile posredovane Centru za socialno in svetovalno delo v Ajdovščini.

Večina starejših občanov pa je zadovoljna s sedanjim materialnim stanjem in je mnenja, da je sedaj najboljše urejeno za starejše ljudi.

Mogoče bi bilo zanimivo še to, da je v KS nad 80 let starih 38 krajanov. Najstarejše ženske so:

NAGLOST Rozalija, Vipava 148, stara 91 let (roj. 7/12-1885,

FABČIČ Frančiška, Vipava 256, -88 let (roj. 3/11-1898,

PEGAN Terezija v domu star.obč.Ajd. - 88 let (roj. 14/10-1898)

Najstarejši moški so:

JEŽ Štefan, Nanos 8 - 92 let (roj. 21/12-1894),

PETRIČ Franc, Vipava 187 - 86 let (roj. 7/12-1900),

FURLAN Anton, Vipava 248 - 86 let (roj. 1/4-1900)

IZ VPRAŠALNIKOV ZBRALA

VERA PONIŽ

ZA OTROKE IN ODRASLE - ZA OTROKE IN ODRASLE - ZA OTROKE IN ODRASLE

Po dolgem času zopet spreved Dedka mraza v Vipavi in vse kar spada zraven.

V petek, 26/12-1986 ob 17,00 uri si boste v Kinodvorani v Vipavi lahko ogledali lutkovno igrico MUCA, ki so jo pripravili otroci in vzgojiteljice iz vrtca v Vipavi.

V soboto, 27/12-1986 ob 17,00 uri si boste lahko v velikem šotoru v parku, po katerem se bo sprehajal dedek mraz, ogledali risanke, primerne za starostno stopnjo od 3 do 99 let.

V ponedeljek, 29/12-1986, nas bo obiskalo lutkovno gledališče iz Ljubljane z igrico Jajce. Predstave bodo v Kinodvorani ob 11,00, 15,00 in 16,00 uri.

Po lutkovni igrici ob 17,00 uri bo spreved dedka mraza po Vipavi. Pripeljal se bo s kočijo, spremljala ga bo godba na pihala, mažuretko in gozdne živali.

PRIDITE VSI: OTROCI IN ODRASLI! ČAKA VAS ŠE VELIKO PRESENEČENJ

Prireditve so omogočile delovne organizacije iz Vipave in DPM.

.....

VSEM STANOVALCEM OB HUDOURNIKU BELA

Opozarjamo vse stanovalce ob hudourniku Bela, da ne mečejo v strugo odpadkov, smeti, polivinilastih vrečk in drugih predmetov, ker kvarijo videz struge, povzročajo smrad in onesnažujejo vodo reke Vipave, ko hudournik odnaša umazanijo v Vipavo.

POSVEČAJMO VEČ SKRBI ZA ČISTO OKOLJE !!!

KRAJEVNA SKUPNOST VIPAVA

## PRISPEVKI ZA "VIPAVSKI GLAS"

Vabilu v 5. številki "VIPAVSKEGA GLASA", da bi prispevali bralci prostovoljne prispevke za papir, so se nekateri že odzvali.

Prispevali so:

SEVER Justa	Vipava 251	1000.- din
SEVER Marjan	Nova Gorica	1000.- din
GOMIZELJ Magda	Vipava 206	1000.- din
HREPEVNIK Zora	Vipava 252	1000.- din
GRABRIJAN Ivanka	Vipava 242	10000.- din
BERGINC Franc	Vipava 173	1000.- din
CURK Danica	Vipava 93 b	2000.- din
GORIČAN Anton	Vipava 284	1000.- din
VIDMAR Avgust	Kranj, Begunjska 14	1000.- din
ne želi biti imenovana		2000.- din
PAVZIN Branko	Vipava 87	3000.- din

S temi prispevki smo kupili papir za eno številko "VIPAVSKEGA GLASA". Prispevke lahko oddate v pisarni krajevne skupnosti Vipava.

Zahvaljujemo se KMETIJSKEMU KOMBINATU Vipava, TOK Kooperacija za razmnoževanje naslovne strani.

.....

"VIPAVSKI GLAS "Glasilo KK SZDL Vipava, december 1986

UREDNIŠKI ODBOR: IRGL Janja, GRAOVCA Mirjam, POPOVSKI Vlasta, KOSTANJEVIC  
Nada, REHAR Ivan, TOMAŽIČ Brane, CEKET Marija

SODELOVALI SO ŠE: PONIŽ Vera, PRINCES Ivan, PODGORNIK  
Judita



Vipava

SP 0

VIPAVSKI

1986

352.9(497.12 Vipava)



0077968,6

COBISS

LJUBLJANA KNJIŽNICA